

Mitt hem är min borg: boendetrivsel och upplevd trygghet i olika typer av bostadsområden i Sverige

Agneta Kullberg

Distriktssköterska, Magister i folkhälsovetenskap, Med dr, Institutionen för medicin och hälsa, Linköpings universitet, 581 83 Linköping. E-post: agneta.kullberg@liu.se.

Trygghet och trivsel i boendemiljön är ett grundläggande mänskligt behov och en förutsättning för återhämtning, vila och rekreation vilket relaterar till hälsa och välbefinnande. Givet att vår boendemiljö utgör basen i vardagslivet finns det få publicerade studier utifrån de boendes perspektiv om hur förhållanden i boendet påverkar trygghet och boendetrivsel.

I avhandlingen har faktorer och villkor som är associerade till boendetrivsel och upplevd trygghet i olika typer av bostadsområden undersökts. En postenkät och elva fokusgrupper genomfördes bland de boende i tre bostadsområden med flerfamiljshus och i tre områden med övervägande enfamiljshus, sk. småskalig bebyggelse, i en svensk kommun. Kommunen är certifierad som en "Säker och trygg kommun" av WHO Collaborating Centre on Community Safety Promotion.

Studierna i avhandlingen visade att en stabil social struktur i bostadsområdet var den viktigaste förutsättningen för en trygg boendemiljö enligt de boende. Behovet av att upprätthålla trygga relationer betonades i områdena med småskalig bebyggelse medan behov av stöd för att hantera otrygga och ibland även provocerande relationer till grannar uttrycktes av de boende i områden med flerfamiljshus. Brottsligheten var lägre och de upplevda trygghetsrelaterade problemen var mindre i områdena med småskalig bebyggelse. De boende i områdena med småskalig bebyggelse rapporterade högst boendetrivsel och social tillit. Resultaten indikerar även att ett bostadsområdes

rykte är starkt associerat till otrygghetsrelaterade problem, boendetrivsel och social tillit i boendemiljön. Områdets rykte syntes bestämma position i den sociala strukturen; de boende använde ryktet för att positionera sig själva och andra i en lokal rangordning. En slutsats från avhandlingen är att bostadsområdets rykte är en viktig och sannolikt underskattad dimension för att utveckla boendetrivsel och upplevd trygghet.

I en av studierna används en metod för brukarcentrerad planering, Quality Function Deployment (QFD), för att integrera de boendes behov av trygghetsfrämjande insatser i utformningen av interventioner för trygghet i bostadsområden. QFD jämfördes sedan med den modell som tjänstemännen i kommunen arbetar efter. QFD -analysen visade att behovet av att initiera och underhålla socialt integrativa processer i bostadsområdet var högst prioriterat bland de boende medan utsatta grupper behov, t ex barn och äldre, av en trygg boendemiljö inte lyftes fram. I programmet för en "Säker och trygg kommun" som kommunen arbetar enligt nämndes inte socialt integrativa processer, men programmet belyste utsatta gruppers behov. QFD-metoden kan läggas till den metodologiska arsenalen för främjandet av trygghet i boendemiljön. Metoden är särskilt lämplig för en kvalitetsorientering utifrån ett boendeperspektiv på trygghetsfrämjande arbete i lokala bostadsområden.

Linköping Linköpings universitet, 2010. Institutionen för medicin och hälsa.
Avhandlingen återfinns på: <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:355507>.